Промінь сонця

Чого ми вчимося у Шевченка?

В історії кожного народу є імена, які він свято береже у своїй пам'яті і з великою любов'ю та повагою передає з покоління в покоління. Є таке ім'я і у нашого народу – Тарас Шевченко, день народження якого ми щороку святкуємо в березні. Не було і немає в Україні поета, який був би йому подібний. Не було у неньки України сина, який так ніжно і віддано любив свій народ і так страждав за нього. Саме він зберіг і повернув народу його голос – українську мову. Для кожного з нас ім'я Шевченка є святим. Велич Кобзаря – у величі всієї України і в особистій долі кожного українця.

Шевченко приходить до кожного з нас по-різному: у різному віці, за різних обставин. Геній Шевченка полягає якраз у тому, що все своє життя він був собою. Право залишатись особистістю за будь-яких обставин майбутній поет виборював з дитинства. У творчості Шевченка, у його страдницькому житті і навіть у його зовнішності відображена прекрасна багатостраждальна Україна, яка бореться за своє світле майбутнє до сьогоднішнього дня.

Саме завдяки своєму народному характеру твори великого Кобзаря і сьогодні живуть серед нас. І сьогодні є напрочуд актуальними. Думається, знайдуться люди, які посміхнуться після цих слів. Яка, мовляв, актуальність, якщо минуло 150 років, якщо кріпацтво давно скасовано, якщо Україна вже більше двох десятиліть є вільною країною?! Але я твердо повторюю: твори Тараса Шевченка є актуальними і сьогодні.

Шевченко часто звертався до української еліти:

Нема на світі України,
Немає кращого Дніпра,
А ви претеся на чужину
Шукати кращого добра,
Добра святого –

Надзвичайно актуальною для українців є тема революційної боротьби. Сьогодні слова великого Кобзаря прозвучали по-новому. Ті звертання до волелюбного народу, які звучали понад 150 років назад, стали надзвичайно актуальними для сучасної України. «Борітеся - поборете….» Ці слова були підхоплені мільйонами українців у всьому світі, які піднялися проти нових спроб загнати нащадків Шевченка в ярмо. Вони прогриміли і скликали безліч небайдужих людей різних національностей і віросповідань підтримати наш народ у прагненнях до кращого життя. Я горда тим, що мій народ через 200 років почув заклики українського генія. Тому даремно хвилювався Шевченко, що так мало зробив для рідної землі і ніхто навіть не згадає його

Між долею Шевченка і долею України є багато схожого: Шевченко, будучи кріпаком, зазнав багато принижень, образ від тогочасного оточення. Однак знайшлися люди, які викупили його з кріпацтва, він здобув всесвітнє визнання. Доля України була не менш трагічною. Протягом усього існування її роздирали на шматки. Україна стала незалежною, а це означає, що його найзаповітніша мрія – воля рідної країни – здійснилася.

В березні проходив тиждень української мови та літератури, під час якого проводилося багато заходів. Ми ще раз звернулися до біографії цієї надлюдини. І знову й знову викликає подив: як маленький сирота зумів досягти таких висот? Доля Тараса, його наполегливість у досягненні мети, відданість Україні—чи не приклад для нас—нащадків Тарасових? Є над чим замислитись так званому поколінню Z.

Цей незвичайний портрет Т.Г. Шевченка ми створили колективно з іншими школярами, розфарбувавши окремі листки і з'єднавши їх у певному порядку. Ось що з цього вийшло.

Лєра Корнієнко

Запорізький навчально -виховний комплекс № 19

Періодине видання 7-А клас

Березень 2019

Засновник:

колектив 7-А класу

Головний редактор:

Харенко Т.І

Заступник головного редактора: Корнієнко Валерія

Кореспонденти: Корабльова Поліна, Бедіка Каміла

Фотографи: Корабльова Поліна,

Верстальник Корнієнко Валерія

Модератор электронної версії; Корнієнко Валерія

В цьому випуску:

Чого ми вчимося у Шевченка? 1

Чому ми святкуємо Масляну? 2

Як ми святкували Масляну 3

Чому зникають дикі тварини? 3

Видатні українці. Ліна Костенко 4

Чому ми святкуємо Масляну?

Неможливо уявити собі завершення зими без традиційного масляного тижня, за який кожен справжній українець встигає з'їсти таку кількість смачних млинців, що вистачить на весь рік. А чи знаєте ви, що Масляна – це одне з найдавніших слов'янських свят, тому що бере свій початок ще з дохристиянських часів, у період поклоніння язичницьким богам?

Не знайдеться, мабуть, жодного українця, який не святкує масниці. От і ми зібралися разом, щоб скуштувати смачні традиційні млинці. Але спочатку вирішили дізнатися про історію виникнення цього свята. І от що ми дізналися.

Походження Масниці

Масляна символізувала прихід весни та пробудження природи. Древні слов'яни відзначали "проводи зими" та початок весни і весняного землеробства. В цей день вшановували Сонце, яке несло тепло і пробуджувало природу, тому й готували жертовний хліб, схожий на це небесне світило – млинець.

Перші згадки про Масляну в календарях наших предків датуються IV ст. н.е. Свято активно відзначалося не лише в період язичництва, а й після запровадження християнства князем Володимиром у 988 році. Зважаючи на велику популярність масничних обрядів та їх значення для народу. Православна Церква не відштовхнула народні традиції, а раціонально, з розумом використала.

Коли святкують Масляну?

В наш час сирна седмиця не має чіткої дати святкування, адже залежить від найголовнішого християнського свята Великодня та передує семитижневому посту.

Проте в дохристиянські часи Масницю святкували в період весняного рівнодення, що підтверджують знайдені древні календарі. Та з приходом християнства у Київську Русь, частування млинцями було перенесено на більш ранній термін, поступившись своїм споконвічним місцем Великодню.

Чиє це свято?

Сьогодні в Інтернет-просторах можна зустріти дебати – Масляна є більш українським чи більш російським святом? Зважаючи на язичницьку історію походження, відповідь очевидна – перш за все, це древньослов'янське свято, зароджене на території нашої Батьківщини. А ми, українці, є спадкоємцями традицій Київської Русі. Отже Масниця – наше культурне надбання, незалежно від особистих релігійних переконань – християнських чи язичницьких.

Цікаві традиції та звичаї Масляної

Згідно з традиціями, Масляна починається в понеділок і закінчується в неділю. Кожен день присвячений певному обряду і наповнений глибоким змістом. До свята готувалися всі – від старих до дітей. Згідно зі звичаєм, в неділю перед початком Сирної седмиці люди йшли в гості до родичів і друзів або запрошували їх до себе в будинок.

За старих часів було прийнято готувати безліч страв – це не тільки смачні млинці, а й пиріжки, оладки, запіканки, сирники та вареники. Свято завжди супроводжується пишними гуляннями,

катаннями на санках і танцями. У центрі села або міста спеціально організовували місце, куди міг прийти кожен, щоб зустрітися з друзями і повеселитися.

У всіх розвагах брали участь так звані ряджені і скоморохи. У давнину користувалися популярністю бої на кулаках. Але головним обрядом вважалося спалення солом'яного опудала, яке символізувало відхід холодної зими і зустріч теплої, довгоочікуваної весни.

Як святкують Масляну: обряди по днях тижня

Кожен з днів Масляної має свій звичай і ритуал. Отже, розповідаємо, про значення кожного дня свята.

Перший день - зустріч

Святкування Масляної починається в понеділок. У цей час прийнято запрошувати до себе додому гостей, пригощати їх різними

на лялька, яку ставили в центрі поселення. Вона там перебувала до самого кінця свята. Це оберіг, який можна виготовити навіть самостійно в домашніх умовах з тканини і соломи. Таку іграшку слід робити з хорошим настроєм і чистими думками. Тоді лялька-Масляна, поставлена на видному місці в будинку, принесе сімейне благополуччя, достаток, радість і здоров'я.

Другий день - загравання

У давнину у вівторок було прийнято влаштовувати так звані оглядини. Вільні хлопці і дівчата збиралися разом, а після йшли кататися на санях. Під час веселощів кожен знаходив собі пару до душі. Таким чином і формували закохані пари, які згодом ставали сім'ями.

Третій день - ласунка

У середу господині запрошують до себе додому гостей, зокрема, зятів і готують для них так званий «тещин млинець». Однак на столі повинна бути і інша смакота, наприклад, пироги, солодощі, вино. А ось зять зобов'язаний зробити комплімент тещі, щоб сім'я в майбутньому жила в мирі та злагоді.

Четвертий день - розгуляй

У цей день Масляна набуває не тільки вузький, сімейний, а й більш масштабний характер. Всі люди виходять на вулиці, влаштовувати гуляння, танці, пісні, ігри та інші розваги. Працювати в цей час забороняється.

П'ятий день - тещині вечірки

П'ятниця – час мінятися ролями. Тепер черга зятя кликати в гості своїх тещу з тестем і, звичайно, пригощати їх різними смаколиками. Такий ритуал допоможе налагодити стосунки в родині, навіть якщо були сварки.

Шостий день – посиденьки зовиці

В цей час молода дружина кличе до себе сестру свого чоловіка, зовицю, і пригощає її млинцями.

Сьомий день – Прощена неділя

Останній день свята – проводи або Прощальна неділя. Назва свята свідчить сама за себе. На передодні Великого посту слід вибачитися перед усіма, кого ви за минулий рік могли образити або поранити.

Вважається, що Масляна— це свято не тільки веселощів, а й час поминання мертвих. Тому, за традицією, перші кілька млинців потрібно спекти в честь покійних родичів або друзів. Замішуйте тісто мовчки, думаючи про людей, які покинули цей світ.

Крім того, в давнину було прийнято перший млинець віддати на поживу для птаства. Вважається, що таким чином вони полетять на небо і розкажуть Богу про вашу щедрість і доброту.

Прикмети

В останній день Масляної люди прощаються з вже набридлої зимою і спалюють солом'яне опудало.

https://www.stb.ua/

Як ми святкували Масляну

Після пізнавальної частини ми перейшли до розважальної. Цього року ми вирішили поєднати святкування двох свят—Масниці і жіночого свята 8 Березня. Так вже повелося, що в нашому класі більш активні та відповідальні дівчатка. Ось і цього разу Ніка Зленко і Віка Галієва підготували цікаву конкурсну програму. Ми і відгадували загадки, і виконували смішні завдання, і навіть побували в ролі акторів, інсценуючи казку "Ріпка" (на новий лад).

А закінчили свято традиційно—поїданням млинців та печива, запиваючи це чаєм.

Даша Литовченко

Чому зникають дикі тварини?

Переглядаючи календар дат, звернула увагу на це свято—Всесвітній день дикої природи, яке щорічно відзначають 3 березня і яке з'явилося 20 грудня 2013 року . З тих пір у всіх країнах світу проходять вшанування і різні заходи з охорони навколишнього середовища та інформування суспільства.

У мене виникло питання, чому звертається така увага диким тваринам? Чи існує така проблема в нашій країні?

Мене дуже вразила стаття "Втрачений баланс: Про тварин, які зникли і зникають з території України через людські діла", на неї і буду опиратися.

Останній звіт Світового фонду дикої природи містить невтішну статистику – за останні 40-50 років кількість хребетних тварин у світі скоротилась на 60%, – і все через людську діяльність. Прогрес нашої цивілізації ставить під загрозу існування балансу у природі: вирубування лісів, всезростаюче виробництво, зміни клімату, глобальне потепління, браконьєрство – все це призводить до зникнення видів та цілих екосистем. Більше того, науковці кажуть, що ми чи не останнє покоління, яке дійсно може щось змінити. Саме ми можемо врятувати наш спільний дім або знищити його і зрубати гілку, на якій так зручно сидимо. Все це виклики теперішнього часу – боротьба за природу, а не із природою. Це стосується кожного, і України у тому числі.

Основним ворогом природи за останнє століття стала людина і все більші потреби нашої цивілізації. Адже серед основних причин стрімкої втрати біорізноманіття науковці називають «Велике прискорення» – явище, коли, починаючи з 1950 року, усі показники людської діяльності стрімко зросли (видобуток корисних копалин, урбанізація, збільшення кількості населення) і спровокували різке збільшення попиту на енергію і територію. Це, своєю чергою, призвело до безпрецедентних змін на планеті. Сьогодні людство вступає у нову геологічну епоху – антропоцен – коли саме людина є ключовим фактором, який змінює клімат, біорізноманіття та довкілля в цілому. Тому науковці почали говорити про чергове шосте масове вимирання тварин. Сьогодні темпи вимирання тварин та рослин на Землі оцінюють від 0,01% до 0,7% видів на рік.

У статті, нещодавно опублікованій у журналі Nature, дослідники проаналізували найпоширеніші загрози для понад 8500 видів, які, згідно з Червоним списком Міжнародного союзу охорони природи, перебувають під загрозою вимирання або наближаються до цього. Виявлено, що основними факторами зниження біорізноманіття все ще залишаються надмірна експлуатація територій та розвиток сільського господарства. Справді, з-поміж усіх рослин, амфібій, рептилій, птахів і ссавців, що вимерли починаючи з 1500 року, 75% постраждали від надмірної експлуатації або сільськогосподарської діяльності (чи від обох факторів одразу). Крім цих двох чинників, ще однією значною загрозою є інвазивні види. Їх поширення часто пов'язують з торговельною діяльністю, зокрема, з перевезеннями. Забруднення та вплив зовнішніх факторів: спорудження гребель, виникнення пожеж та видобуток корисних копалин, є додатковими джерелами навантаження. Зміна клімату відіграє все більшу роль і починає впливати на екосистеми і види навіть на генетичному рівні.

В межах дослідження науковці з 11 країн світу проаналізували дані 16 704 популяцій 4 005 видів за 1970-2014 роки. Про що свідчать отримані результати? Трохи більше за 40 років у світі стрімко зменшилась чисельність популяцій по всій планеті. Всесвітній фонд природи WWF у звіті «Жива планета» 2018 повідомляє, що:

60% – саме на стільки зменшилась кількість хребетних тварин у світі;

83% – число скорочення чисельності популяцій прісноводних видів (риб, тварин і рослин, які живуть в річках, озерах і так далі);

89% – становить скорочення біорізноманіття у Південній та Центральній Америці через масове вирубування лісів довкола річки Амазонка.

Загроза зникнення видів ще ніколи не була на стільки серйозною, як це є сьогодні. І, на жаль, мало хто розуміє, як тісно ми пов'язані із мережею життя, яку називають біорізноманіттям. Найшвидше зникають види, пов'язані із прісноводними екосистемами. Одна із останніх українських втрат – це осетер європейський, якого ще називають атлантичним. Цей вид пережив динозаврів і масштабне вимирання видів на планеті, однак був знищений внаслідок діяльності людини. Сьогодні на черзі зникнення – наступні види осетрових», – пояснила координаторка прісноводного напрямку WWF в Україні Ольга Дени-

Зараз в дикій природі України вже не зустрінете зубрів (збереглися лише в спеціальних господарствах), сайгаків (тільки в заповіднику "Асканія Нова"), взагалі не зустрінете росомах,

Не більше 300 осіб бурих ведмедів залишилося в Карпатах. А ось ця симпатична тваринка—горностай– занесена до Червоної книги України, бо багато бажаючих мати шубки з цього красунчика.

Багато назв тварин, які зникли чи знаходяться на межі вимирання, ще можна назвати, але що це дасть? Коли люди врешті-решт замисляться над тим, що всі ми—і люди, і тварини—рівноправні мешканці Землі, що кожна тваринка для чогось потрібна, а отже має право на життя.

Даша Литовченко

https://zik.ua/new

Видатні українці. Ліна Костенко

Ліна Костенко – одна із найвідоміших українських письменниць сучасності. 19 березня письменниця святкує свій 89 день народження. Щира й безкомпромісна Костенко, не дивлячись на свій вік, захоплює і дивує своїм вольовим характером.

Народилася 19 березня 1930 року у місті Ржищеві на Київщині. Батьки майбутньої поетеси вчителювали й з ранніх літ прищеплювали дитині високі моральні, етичні та естетичні смаки, подавали літературні, фольклорні та історичні взірці для наслідування. На все життя Ліна перед собою мала приклад батька — Василя Костенка, поліглота-самородка (він знав 12 мов), педагога, який за потреби міг на найвищому рівні викладати всі предмети у школі.

У 1946 року були опубліковані перші вірші Ліни. Дівчина вступила до Київського педагогічного інституту ім. М. Горького (тепер педагогічний університет ім. М. Драгоманова), але залишила його і поїхала навчатися в Московський літературний інститут ім. М. Горького.

Ліна Костенко закінчила інститут у 1956 року а наступного року вийшла перша книжка її поезій "Проміння землі". Друга збірка "Вітрила" була опублікована в 1958 році, а згодом – збірка "Мандрівки серця" (1961). У 1962 році збірка "Зоряний інтеграл" була розсипана ідеологічною цензурою і світу не побачила. Ще одна збірка "Княжа гора" була розсипана у 1972 році.

Це не було дивним, адже звучання поезій збірки було настільки сміливим для того часу, що не можна навіть уявити, що ці твори могли бути надрукованими. Поетичному слову Ліни Костенко було оголошено заборону, її твори не виходили окремими виданнями до 1977 року до появи збірки "Над берегами вічної ріки". Твори й навіть саме ім'я авторки зникли зі сторінок періодики.

Поетеса писала "в шухляду". Це тоді були написані й "Берестечко", і "Маруся Чурай", і вірші, що склали книжки "Над берегами вічної ріки" та "Неповторність". У 1963 році разом із Добровольським Костенко створила сценарій фільму "Перевірте свої годинники".

На своєму літературному шляху довелося Ліні Костенко пережити майже п'ятнадцятилітнє невизнання її як митця. Це був сумний період у житті письменниці зокрема і в історії української літератури взагалі. Але і тоді вона писала. Не зламалася, не зневірилася, не занепала духом, а шліфувала своє поетичне слово.

1964-1965 роки були, очевидно, часом переоцінки цінностей, зокрема світоглядних. Костенко не належала до якихось дисидентських організацій, але коли в 1965 році почались арешти української інтелігенції, підписувала листи протесту, коли у Львові судили В'ячеслава Чорновола і його друзів, вона була на процесі. У 1969 році у діаспорі було видано велику збірку "Поезії", до якої ввійшло все краще, створене на той час поетесою, зокрема, вірші, які поширювалися у "самвидаві" через заборону тогочасною цензурою.

У 1977 році Ліна Костенко повернулась у поезію – вийшла друком її збірка "Над берегами вічної ріки", через два роки – роман у віршах "Маруся Чурай", у 1980 році – збірка "Неповторність", у 1987 році – збірка "Сад нетанучих скульптур". За роман у віршах "Маруся Чурай" та збірку "Неповторність" поетеса отримала Державну премію України імені Т. Г. Шевченка. У 1989 році побачила світ збірка "Вибране".

За книжку "Інкрустації", видану італійською мовою, Ліні Костенко у 1994 році присуджено премію Франческа Петрарки, якою Консорціум венеціанських видавців відзначає твори видатних письменників сучасності. У 1998 році у Торонто Світовий конгрес українців нагородив Костенко своєю найвищою відзнакою – медаллю Святого Володимира. У 1999 році був написаний історичний роман у віршах "Берестечко" й окремою брошурою видана лекція "Гуманітарна аура нації, або Дефект головного дзеркала", прочитана 1 вересня 1999 році в національному університеті Києво-Могилянська академія.

У 2000 році Ліна Костенко стала першим лауреатом Міжнародної літературно-мистецької премії ім. Олени Теліги. Також її було нагороджено Почесною відзнакою Президента України (1992) і Орденом князя Ярослава Мудрого V ступеня у березні 2000 року.

З Україною в серці. Цитати Ліни Костенко

* А ви думали, що Україна так просто.

Україна—це супер.

Україна—це ексклюзив.

По ній пройшли всі катки історії.

На ній відпрацьовані всі види випробувань.

Вона загартована найвищим гартом.

В умовах сучасного світу їй немає ціни.

---

* Ми унікальна нація.

У нас хліборобів морили голодом.

Режисери ставили спектаклі у концтаборах.

Поетів закопували у вічну мерзлоту.

У кого ще є атомний саркофаг?

А у нас є.

---

* Огидна річ— наша терплячість.

Наша звичка відмовляти собі у всьому.

Так все може відмовитися від нас.

---

* Люди!

Давайте зупинимось і візьмемо новий старт.

Бо при таких забігах фініш буде фатальний.

---

* Мова солов'їна, а тьохкають чортзна-що.

---

* Бог з вами, люди.

Все до чого ми байдужі, байдуже до нас.

Через те ми такі й смертельно самотні.

Не знаю я, що буде після нас, в які природа убереться шати.

Єдиний, хто не втомлюється, - час.

А ми живі, нам треба поспішати.

Цікаві факти про Ліну Костенко

1. Ліна Костенко вміє відмовляти не тільки колегам: вона відмовилася і від премії "Золотий письменник України", не пояснивши нічого жодним словом, і від звання Героя України, яке хотів їй вручити Ющенко, а фраза "Політичної біжутерії не ношу" стала мало не афоризмом.

2. У 2005 році Ліна Костенко взяла участь в експедиції до Чорнобильської зони. Письменниця активно працювала нарівні з усіма вченими, рятуючи предмети побуту і артефакти народної культури від знищення і забуття.

3. Дочка Ліни Костенко Оксана Пахльовська теж стала письменницею, вона живе з матір'ю у Києві. А от син поетеси працює програмістом у Штатах. Внучка ж Костенко Ярослава-Франческа Барб'єрі вивчає філософію у Римському університеті "Ля Сап'єнца", де її мама завідує кафедрою україністики.

Ліна Костенко "Між іншим"

Коли я буду навіть сивою,
і життя моє піде мрякою,
а для тебе буду красивою,
а для когось, може, й ніякою.
А для когось лихою, впертою,
ще для когось відьмою, коброю.
А між іншим, якщо відверто,
то була я дурною і доброю.
Безборонною, несинхронною
ні з теоріями, ні з практиками.
і боліла в мене іронія
всіма ліктиками й галактиками.
І не знало міщанське кодло,
коли я захлиналась лихом,
що душа між люди виходила
забинтована білим сміхом.
І в житті, як на полі мінному,
я просила в цьому сторіччі
хоч би той магазинний мінімум:
— Люди, будьте взаємно ввічливі! —
і якби на те моя воля,
написала б я скрізь курсивами:
- Так багато на світі горя,
люди, будьте взаємно красивими!